

ÅLANDS MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSMYNDIGHET

Prövningsnämnden

Norragatan 17, 22 100 Mariehamn

Tel. (018) 528600 växel, Fax. (018) 528601

www.miljohalsoskydd.ax

MILJÖTILLSTÅND

Beslut nummer Beslutsdatum
ÅMH-Pn 16/08 29.4.2008

Diarienummer
2008-0371, 2008-0598,
2008-0384, 2008-0385

Sökanden

Näfsby-Vestmyra bevattningsbolag,
co Rune Fellman
Stålsby
22330 Tjudö

Ralf Fagerholm
Krokgränd 29, Näfsby
22240 Hammarland

Ola Kuhlman
Östergatan 71
22240 Hammarland

Ärende

Ansökningarna avser miljö tillstånd för bevattningsvattenuttag samt vattenståndshöjning i Vestmyra träsk i Hammarland.

Verksamheten är tillståndspliktig enligt 11 § landskapslag (2001:30) om miljöskydd och miljö tillstånd, nedan miljöskyddslagen, 1a § landskapsförordning (2001:15) om ändring av landskapsförordning om miljöskydd och miljö tillstånd, och enligt 6 kap, 16 § punkterna b), c) och d) i vattenlag (1996:61) för landskapet Åland, nedan vattenlagen.

Ansökan om vattenståndshöjning i Vestmyra träsk innehåller även en i 13 §, 2 mom. miljöskyddslagen samt i 6 kap 26 § vattenlagen avsedd begäran om verkställande av beslutet även om det inte vunnit laga kraft.

Ärendena anhängiggjordes vid Ålands miljöprövningsnämnd 30.11.2006 med ärendenummer MPN-06-32, 1.12.2006 med ärendenummer MPN-06-33, 4.12.2006 med ärendenummer MPN-06-33 samt 10.1.2007 med ärendenummer MPN-07-2. Ärendena har genom 5 § landskapslag (2007:129) om införande av lagstiftningen om Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet överförts från Ålands miljöprövningsnämnd till Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet 02.01.2008.

Beslut

Miljö tillstånd

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet beviljar med stöd av 24 § miljöskyddslagen Näfsby-Vestmyra bevattningsbolag miljö tillstånd för bevattningsvattenuttag, samt vattenståndshöjning i Vestmyra träsk i Hammarland. Ola Kuhlman och Ralf Fagerholm får ingå i sammanslutningen.

Ersättning

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet har prövat frågan om ersättningsskyldighet enligt 7 kap, 8 § vattenlagen. Nämnden konstaterar att i tillståndet givna villkor utgör sådant skydd att verksamheten inte kommer att orsaka sådan ersättningsgill skada som avses i 7 kap. 4 och 6 §§ i vattenlagen.

Giltighet

Tillståndet gäller tills vidare. Tillståndet kan omprövas av Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet om vattenmängden inte räcker till för alla som kan ges rätt att ta vatten ur Vestmyra träsk. Tillståndshavaren skall inkomma med en ansökan om granskning och revidering av villkor senast 31.12.2018. Om ansökan om revidering av villkor inte görs inom den föreskrivna tiden förfaller tillståndet i enlighet med 33 § 2 mom. miljöskyddslagen.

Tillståndshavaren kan inleda verksamheten, med avseende på vattenståndshöjning av Vestmyra träsk, enligt tillståndsbeslutet trots eventuellt sökande av ändring om sökanden, för det fall att tillståndsbeslutet eventuellt upphävs eller villkoren ändras, för att återställa miljön i ursprungligt skick ställer en bankgaranti om 2000 euro hos Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet. Ålands förvaltningsdomstol kan förbjuda att beslutet verkställs.

Miljökonsekvensbedömning

Till underlag för detta beslut krävs inte en miljökonsekvensbedömning. Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet har övervägt behovet av miljökonsekvensbedömning i enlighet med 2 och 3 §§ i landskapsförordning (2006:86) om miljökonsekvensbedömning.

Villkor

Tillståndshavaren skall följa nedanstående villkor utfärdade med stöd av 25 och 26 §§ miljöskyddslagen samt 6 kap 23 § vattenlagen.

Bevattningsvattenuttag

1. Tillstånd ges till ett årligt vattenuttag på maximalt 40 400 m³ från Vestmyra träsk i Hammarland. I vattenuttaget ingår även uttag med två traktorpumpar på annan plats än vid bevattningsbolagets pumpanläggning, enligt bifogad översiktskarta.
(4 kap. 1 och 4 §§ vattenlagen)
2. Vattenuttag får endast ske så länge som vattennivån i tåkten inte underskrider nivån -30 centimeter i förhållande till den naturliga tröskelnivån.

(4 kap. 1 och 4 §§ och 5 kap. 1 § vattenlagen)

3. En pegel skall kalibreras mot den naturliga tröskelnivån och förankras på sådant sätt att den inte kan rubbas. Pegeln skall vara placerad på ett lämpligt och lättillgängligt ställe. Pegeln och dess placering skall godkännas av Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet innan bevattningsvattenuttag sker.
(4 kap. 4 § vattenlagen)

Vattenståndshöjning

4. Normalvattennivån i sjön får höjas med maximalt 30 centimeter under bevattningssäsongen genom byggandet av en sättdamm av betong, med låsbara sättar, i träskets utloppsdike. På bägge sidorna om sättdammen skall sprängsten placeras ut med en lutning på 1:5. Sättdammen skall konstrueras och uppföras på sådant sätt att lång livslängd uppnås. Fundamentets tröskelnivå får ej överstiga den naturliga tröskelnivån.
(4 kap.1 och 4 §§ vattenlagen)
5. Sättarna skall monteras på plats direkt efter vårbruket i slutet av april eller i början på maj och tas bort i slutet av augusti. Ifall vattennivån i Vestmyra träsk överstiger den naturliga tröskelnivån vid tidpunkten för avlägsnandet av dammen skall vattnet avlägsnas med ett jämnt flöde som inte leder till olägenheter nedströms.
(4 kap. 4 § vattenlagen)
6. För att trygga flödet till Korsbroströmmen skall minst ett rör av tillräcklig dimension läggas under sättdammen. Röret skall anläggas så att igensättning av röret förhindras. Från och med montering av sättarna till och med 31 maj skall ett flöde på minst 5 l/s tillhandahållas och under juni månad skall ett minimiflöde på 2,5 l/s rinna ut från Vestmyra träsk.

Ifall nivån på Vestmyra träsk understiger sjöns naturliga tröskelnivå behöver inget flöde tillhandahållas.

(4 kap. 1 och 4 §§ och 5 kap. 1 § vattenlagen)

7. Anläggningsarbeten får under år 2008 utföras fram till 1 juni och därefter under perioden 1 oktober till 1 april, eller vid tidpunkt när inget flöde finns i bäcken.
(4 kap. 1 och 4 §§ och 5 kap. 1 § vattenlagen)

Kontroll och provtagningar

8. Samtliga uttag skall mätas med vattenmätare. Vattenmätare skall vara installerade på ett av myndigheten godkänt sätt och nyinstallerade vattenmätare skall anmälas till myndigheten för besiktning två veckor innan bevattningsvattenuttaget inleds.
(23 § miljöskyddslagen)
9. Den naturliga tröskelnivån skall mätas in och uppgifterna skall meddelas till Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet innan bevattningsvattenuttag sker.
(4 kap.1 och 4 §§ vattenlagen)

10. Ett kontrollprogram skall uppgöras och minst innehålla
- vattenuttag månadsvis
 - mätning av vattenstånd varannan vecka under perioden maj - september. Under bevattningsperioden skall vattenståndet mätas och bokföras en gång per vecka.

En sammanställning av kontrollprogrammet skall inkomma till myndigheten årligen senast 31 oktober.

(23 § miljöskyddslagen)

11. En ansvarig person skall utses för att övervaka bevattningsutrustning, sätteddamm och vattenståndet i sjön och dennes kontaktuppgifter meddelas till Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet innan bevattningsvattenuttag sker. Myndigheten skall meddelas vid byte av ansvarig person.

(23 § miljöskyddslagen)

12. För att förhindra översvämning nedströms skall inte dammluckan regleras vid exceptionella situationer såsom skyfall under uppdamningsperioden.

13. Vid tidpunkt för revidering av detta miljötillstånd skall en undersökning av Vestmyra träskets vattenkvalitet, fiskbestånd, bottenfauna och vegetation utföras i samråd med myndigheten.

(23 § miljöskyddslagen)

14. Eventuellt avslutande av verksamhet skall meddelas Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet.

(52 § miljöskyddslagen)

Beslutsmotiveringar

Vestmyra träsk är en grund näringsrik sjö med gungflystränder. Sjöarealen är ungefär 10,6 hektar och medeldjupet är endast drygt 40 centimeter. Sjön har ett stort avrinningsområde och det finns därmed utmärkta förutsättningar för att tillvarata och magasinera upp en del av vårflödet för bevattningsändamål. Eftersom avrinningsområdet är stort, ca 2200 hektar, sker en relativt snabb påfyllnad av vatten i träsket. Ansökan om vattenstandsreglering avser en tillfällig höjning av vattennivån under bevattningssäsong och bevattningsbolaget anger i komplettering att en permanent höjning av vattenståndet inte är möjlig eftersom åkermarken söder om träsket är så låglänt. Åtgärden skulle försvåra sådd och skörd avsevärt då bärigheten på marken skulle försämrans.

De positiva effekterna med en tillfällig höjning av vattennivån är att möjligheten för vattenuttag ökar och att det gynnar träskmiljön, genom att en låg vattennivå speciellt sommartid ger en snabb igenväxning och ökad eutrofiering av träsket. En låg vattennivå skadar och stressar också vattenväxter och -djur samt vattenfåglar. Den ökade volymen medför även ett ökat syrgasförråd vilket är positivt för träskets tillstånd. Med beaktande av villkoren kommer också Korsbroströmmen att gynnas genom att ett konstant vattenflöde tillförs bäcken. Till de negativa effekterna hör att man förändrar förutsättningarna för arter som försöker etablera sig i

regleringszonen. Upprepade torr- och översvänningsperioder försvårar etableringen. En annan negativ effekt är att torrläggningen i området försvåras. Alla odlingsmarker och dräneringssystem som finns och påverkas av en fördämning i Vestmyra träsk, ägs dock till fullo av tillståndshavaren. Det finns ingen bosättning vid Vestmyra träsk och ingen rekreation bedrivs i anslutning till träsket. På de områden som skall bevattnas odlas främst potatis och lök som båda är bevattningskrävande grödor. Bevattningen sker genom kanonbevattning. Pumpstationen är belägen i inloppsdiket till Vestmyra träsk och pumparna drivs med el.

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet har granskat miljötillståndsansökan, beaktat inkomna utlåtanden samt förutsättningarna för beviljande av tillstånd. I avgörandet har myndigheten beaktat vad som bestämts om skydd av allmänna och enskilda intressen.

En förhöjning av vattenståndet med 30 cm i samband med vårflödet ger ett maximalt tillskott på ungefär 45000 m³ vatten vilket överskrider den uttagsmängd som ansöks om. Under normalår och år med mycket nederbörd kommer vattenmängden att räcka till. Villkor om bevattningsstopp vid -30 cm sätts för att skydda sjön vid extremt låg vattenföring. Ålands landskapsregerings miljöbyrå har inom ramen för tillsynsarbetet samlat in uppgifter om uttag av bevattningsvatten under åren 2001, 2002, 2003 och 2006. Det största uttaget i Vestmyra träsk har gjorts under året 2003 när uttaget var sammanlagt 26950 m³. Vattenmängden kan beviljas eftersom villkor om lägsta uttagsnivå finns. Tillståndshavaren skall dock alltid sträva efter ett så litet uttag som möjligt. Vid bevattning med vattenkanon skall man sträva till att bevattna grödor nattetid då avdunstningen är som lägst, annars föreligger det risk för att en stor del av bevattningsvattnet avdunstar innan det hinner infiltrera i marken. Vattenuttaget och vattennivån i Vestmyra träsk skall mätas och antecknas under perioden maj-september eftersom denna period är mest intressant vid uppföljning av verksamhetens miljöpåverkan. Även en undersökning om Vestmyra träsks vattenkvalitet, fiskbestånd, bottenfauna och vegetation skall utföras i samband med en eventuell revidering av miljötillståndet, eftersom levnadsbetingelserna ändras i viss mån.

Sättdammen skall enligt ansökan konstrueras av betong med låsbara sättar av trä som byggs i träskets utloppsdike, ungefär 100 meter österut från nuvarande utlopp, se bilaga 2. Eftersom det på bägge sidorna om sättdammen skall placeras ut sprängsten med en lutning på 1:5, möjliggörs fiskvandring till träsket under den tid vattnet översilar konstruktionen. Enligt sakkunnigutlåtande från Fiskeribyran bedöms det dock att det är reproduktionen i bäcken som är av primär betydelse. Vidare konstaterar Fiskeribyran att gäddleken vanligtvis inleds under senare delen av april och avslutas i slutet av maj. Därefter finns ynglena i bäcken under åtminstone en månad till. Övriga vårlekande arter har liknande reproduktionstider. För att trygga flödet i Korsbroströmmen även under vårlekande fiskars reproduktionstid skall ett flöde på minst 5 l/s rinna ut från Vestmyra träsk under maj månad och 2,5 l/s under juni månad. Under maj månad är vanligtvis flödena på en moderat nivå, minimiflödet möjliggör dock reglering av träsket.

Sättdammen avses uppföras under år 2008. Utförande av vattenföretag medges generellt under perioden 1 oktober till 1 april. Uppförande av sättdamm medför en

viss kortvarig uppgrumling som kan störa flora och fauna. Näfsby-Vestmyra bevattningsbolag anhåller om tillstånd att utföra företaget innan beslutet vunnit laga kraft i syfte att om möjligt hinna utföra vattenföretaget under våren 2008, för att kunna magasinera upp en del av vårflödet redan till inkommande bevattningssäsong. Myndigheten konstaterar baserat på kända fakta om platsen, användning och avstånd till grannar att undantag att utföra vattenföretag efter 1 april kan medges samt att företaget är av sådan art att bevattningsbolaget kan beviljas rätt att vidta åtgärder för genomförande av företaget redan innan beslutet vunnit laga kraft. Sådan rätt får, enligt punkt a) 6 kap. 26 § vattenlagen, beviljas t. ex. då det är fråga om att uppskov kan väntas förorsaka sökanden betydande skada och det är uppenbart att de avsedda åtgärderna varken hindrar annat utnyttjande av vatten eller orsakar varaktig skada på miljön.

Enligt 13 kap. 1 § punkt c) vattenlagen skall bevattningssammanslutning bildas om flera tillsammans eller var för sig efter ansökan beviljats tillstånd att inom sådan sammanslutning utnyttja samma vattentillgång. Vidare får enligt 13 kap. 15 § vattenlagen, vid meddelande av tillstånd bestämmas att tillståndshavarna skall utgöra en bevattningssammanslutning för fördelning av vattnet om flera ansöker om tillstånd till vattentäkt för bevattning ur samma vattentillgång. Om, sedan en bevattningssammanslutning har bildats, någon ansöker om tillstånd till ny vattentäkt för bevattning ur samma vattentillgång, får i samband med beslut om tillstånd till vattentäkten bestämmas att tillståndshavaren skall ingå i sammanslutningen i enlighet med 13 kap. 16 § vattenlagen. På dessa grunder ger myndigheten Ola Kuhlman och Ralf Fagerholm rätt att ingå i sammanslutningen. Vidare skall enligt 5 kap. 20 § miljöskyddslagen ansökningar som gäller samma verksamhet och på vilka denna landskapslag tillämpas behandlas tillsammans och avgöras genom ett beslut om detta inte av något särskilt skäl är onödigt, varför myndigheten endast ger ett beslut i ärendena.

Verksamheten utgör ett vattenföretag och rätten att utföra vattenföretag förutsätter rådighet till vattenområdet enligt 2 kap. 2 § vattenlagen. Enligt bifogad sakägarförteckning berörs 10 fastigheter av förhöjningen varav 2 är samfällda vattenområden. Näfsby-Vestmyra bevattningsbolag har påvisat erforderlig rådighet till vattenområdet enligt 2 kap. 2 § vattenlagen genom intyg från berörda markägare. Enligt 2 kap. 4 § vattenlagen råder delägare i samfällt vattenområde över området på samma sätt som ägare med beaktande av att han vid nyttjande av området och därpå befintligt vatten inte får vidta åtgärder som vållar men eller störning för andra delägare eller utgör hinder för dem att på motsvarande sätt tillgodogöra sig vattnet. Tillståndshavaren uppfyller därmed genom medlemmarnas delägarskap i det samfällda vattenområdet kravet i 2 kap. 2 § vattenlagen.

Enligt bilaga 2 kommer inga andra områden att påverkas än de samfällda vattenområdena som finns i Vestmyra träsk samt de privatpersoner som äger mark kring Vestmyra träsk.

Myndigheten har även beaktat naturvårdslagen och finner att tillståndshavarens verksamhet inte leder till långsiktig minskning av naturresurserna eller den biologiska mångfalden. Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet anser vidare att verksamheten inte ensam för sig eller tillsammans med andra verksamheter leder till olägenhet för människors hälsa, betydande miljöförorening eller fara för sådan förorening, förorening av mark, försämring av särskilda naturförhållanden,

äventyrande av vattenförsörjningen eller något annat allmänt sett viktigt användningsområde.

Verksamhetsutövaren är organiserad på ett sätt som är tillräckligt och trovärdigt för en fortgående framgångsrik skötsel av verksamheten med hänsyn till dess miljöaspekter och de allmänna miljöskyddsprinciperna i 4 § miljöskyddslagen. Verksamhetsutövaren besitter också tillräcklig sakkunskap om verksamheten och dess miljökonsekvenser i enlighet med 7 § samma lag.

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet konstaterar att förutsättningar för tillstånd föreligger enligt 6 kap. 4 § vattenlagen med beaktande av givna villkor. Likaså finner myndigheten att förutsättningar för tillstånd finns enligt 22 - 24 § miljöskyddslagen, beaktat att beslutsvillkoren givna med stöd av 25 och 26 §§ miljöskyddslagen och 6 kap. 23 § vattenlagen uppfylls. Då miljötillståndet innehåller stränga villkor för förebyggande av negativ inverkan på vattenmiljön konstaterar myndigheten att nyttan av att vattenföretaget får utföras på den avsedda platsen är större än den skada, men eller annan förlust av förmån som kan följa av att företaget tillåts. Villkoren har utformats i syfte att tillse att ändamålet med verksamheten nås med minsta olägenhet för miljön, utan att kostnaderna för dessa hänsyn medför att företaget omöjliggörs. Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet beviljar därmed Näfsby-Vestmyra bevattningsbolag miljötillstånd för bevattningsvattenuttag, samt vattenståndshöjning i Vestmyra träsk i Hammarland.

Tillämpade lagrum

- LL (2001:30) om miljöskydd och miljötillstånd 1, 3-7, 11, 13, 20-26, 28 och 52 §§
- LF (2001:15) om ändring av landskapsförordning om miljöskydd och miljötillstånd 1a §
- Vattenlag (61/1996) för landskapet Åland 2 kap 2-4 §§, 4 kap. 1-4 och 7 §§, 5 kap. 1 §, 6 kap. 1, 4, 5, 23 och 26 §§, 7 kap. 4, 6 och 8 §§, 12 kap. 1 och 2 §§, 13 kap. 1 § punkt c, 15 och 16 §§
- LF (2000:10) om miljöberättelser och miljökonsekvensbedömningar 2 kap. 2 och 5 §§
- LL (2007:129) om införande av lagstiftningen om Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet

Avgift

För detta tillståndsbeslut uppbärs en avgift i enlighet med punkt 14.2 taxa för Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet, godkänd av Ålands landskapsregering genom beslut nr 30/2007.

Avgiften faktureras separat.

Vattenståndsreglering, motsvarande 2,5-3,5 dagsverk	€ 420,00
Täkt av ytvatten på 20 000 - 200 000m ³ (420 € 50% ¹)	€ 210,00
<u>Annonskostnader²</u>	<u>€ 744,81</u>
Sammanlagt	€1374,81

¹) För samtidig behandling av flera tillståndsärenden som gäller en verksamhet enligt 20 § LL om miljöskydd och miljötillstånd uppbärs en kombinerad avgift så att man till behandlingsavgiften för ärendet i högsta avgiftsklassen adderar 50 procent av avgifterna för de övriga ärendena som ingår i helheten.

²) Annonskostnad för kungörelse av beslutet tillkommer.

Bilagor

1. Ärendehantering
2. Översiktskarta
3. Besväransvisning

Detta beslut har upprättats i två likalydande exemplar. Ett exemplar sänds till sökanden med mottagningsbevis och ett arkiveras i arkivet hos Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet.

Ordförande Ulrika Karlsson
Prövningsnämnden

Föredragande Mats Westman
Vik. miljöhandläggare

ÄRENDEHANTERING

Ansökan

Ansökningarna har anhängiggjorts hos Ålands miljöprövningsnämnd 30.11.2006, 1.12.2006, 4.12.2006 samt 10.01.2007

Ärendena har genom 5 § landskapslag (2007:129) om införande av lagstiftningen om Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet överförts från Ålands miljöprövningsnämnd till Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet 01.01.2008.

Delgivning av ansökan

Ansökningarna delgavs offentligt under tiden 20 mars 2008 - 14 april 2008 på Hammarlands kommuns samt Ålands landskapsregerings och Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighets anslagstavlor. Delgivning gjordes också genom annons i tidningen Åland 20 mars. I delgivningen framgick att vem som helst hade rätt att skriftligen yttra sig över ansökan inom ovannämnda tid.

Yttranden

Inga yttranden har inkommit under delgivningen av ansökan.

Utlåtanden

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet har begärt och erhållit utlåtande enligt nedan:

- Hammarlands kommun
- Ålands landskapsregering

Bemötande

Sökanden har beretts tillfälle att yttra sig över sådant som tillförts ärendet av annan än sökanden.

Delgivning av beslut

Tillståndsbeslutet sänds till sökanden med mottagningsbevis. Beslutet delges offentligt på Hammarlands kommuns, Ålands landskapsregerings samt Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighets anslagstavlor. En kopia av beslutet finns under denna tid framlagd för allmänheten på kommunkansliet, Ålands landskapsregerings registratorskansli respektive Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighets kansli. Beslutet finns även tillgängligt på internet på Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighets hemsida, www.miljohalsoskydd.ax. I delgivningen framgår att sakägare kan anföra besvär över beslutet hos Ålands förvaltningsdomstol.